

Spis treści

<i>Wstęp</i>	9
--------------------	---

Część teoretyczna

Rozdział I. Praca socjalna – istota i sens	17
1.1. W kierunku profesjonalizacji	17
1.2. Praca socjalna na świecie – ujęcia definicyjne	19
1.3. Tradycje i specyfika pracy socjalnej w Polsce	26
1.4. Elementarne cele i zadania pracy socjalnej	30
1.5. Założenia i funkcje, cechy charakterystyczne i podstawowe zasady pracy socjalnej	33
Podsumowanie	38
<i>Literatura</i>	39
Rozdział II. Praca socjalna jako zawód i profesja	41
2.1. Właściwości oraz cechy roli społeczno-zawodowej	41
2.2. Ogólna charakterystyka zawodu pracownika socjalnego	44
2.3. Aktywność zawodowa pracowników w świetle wyników niektórych badań	48
2.4. Osobowość pracownika socjalnego jako źródło jego zawodowych osiągnięć lub porażek	51
Badania nad osobowością pracownika socjalnego	54
2.5. Praca socjalna a problemy etyki zawodowej	57
O potrzebie posiadania oraz realizowania wartości	57
Elementarne standardy postępowania etycznego a problem kodeksu etycznego pracownika socjalnego	61
Dylematy etyczne w pracy socjalnej w świetle wybranych badań	64
Podsumowanie	68
<i>Literatura</i>	69
Rozdział III. Wiedza oraz postawa kreatywna jako czynniki efektywnej praktyki w pracy socjalnej	72
3.1. Wiedza jako wyznacznik roli zawodowej	72
3.2. Problem wiedzy i wartości	73
3.3. Rodzaje, charakter i kryteria stosowanej wiedzy	76
3.4. Szczegółne znaczenie wiedzy o naturze ludzkiej	79

3.5. Struktura wiedzy założonej oraz znaczenie wiedzy niekompletnej	83
3.6. Wiedza a ukryte obszary pracy socjalnej	88
Uwagi wstępne	88
W kierunku poszukiwań etnometodologicznych	89
Współczynnik humanistyczny a ukryte wymiary badań w obszarze pracy socjalnej	91
Wiedza i wartości a ukryty charakter praktyki pracy socjalnej	93
Znaczenie wiedzy fragmentarycznej i hipotetycznej	94
Praca socjalna a wiedza o charakterze <i>implicite</i> oraz <i>explicite</i>	97
3.7. O kreatywnych aspektach pracy socjalnej	99
Uwagi wstępne	99
Złożony charakter przedmiotu	100
Humanistyczny kształt pracy socjalnej	101
Praca socjalna i jej kreatywny wymiar (jako sztuki)	103
Sztuka jako korelat naukowego charakteru pracy socjalnej	104
Antropocentryczny sens sztuki w pracy socjalnej	105
Znaczenie literatury pięknej	106
Podsumowanie	110
<i>Literatura</i>	113
Rozdział IV. Miejsce pracy socjalno-opiekuńczej w systemie nauk o wychowaniu	115
4.1. Interdyscyplinarny charakter pomocy społecznej	115
4.2. O pedagogicznych aspektach pracy socjalnej	117
Uwagi wstępne	117
Praca socjalna jako swoisty stosunek wychowawczo-opiekuńczy	118
4.3. Praca socjalna w ujęciu pedagogiki społecznej	122
Pedagogika społeczna jako teoria wychowawczej funkcji pracy socjalnej	122
Praca socjalna jako pomoc wspierająca rozwój	127
Praca socjalno-wychowawcza jako przetwarzanie środowiska siłami społecznymi	127
Krytyczno-demaskatorska funkcja pracy socjalno-wychowawczej	129
Specyfika podejścia holistyczno-indukcyjnego	129
Podsumowanie	130
<i>Literatura</i>	132
Rozdział V. Praca socjalna jako uruchamianie sił społecznych środowiska wychowawczego	134
5.1. Siły społeczne – geneza i problemy definicyjne	134
5.2. Siły społeczne – problemy ontologiczne	137

5.3. Siły społeczne a pedagogiczny sens środowiska wychowawczego	139
5.4. W poszukiwaniu zasad aktywizacji sił społecznych w środowisku	141
5.5. Główne założenia wzmocnienia sił w pracy socjalnej	145
5.6. Zarys autorskiej koncepcji aktywizacji środowiska wychowawczego w oparciu o jego siły	153
Podsumowanie	155
<i>Literatura</i>	156

Rozdział VI. Socjalno-wychowawcze problemy przemocy nad dzieckiem oraz sieroctwa społecznego w rodzinach

okresu transformacji	158
6.1. Przemoc w społeczeństwie przemocy	158
6.2. Charakter i wychowanie w autorytarnym społeczeństwie	160
6.3. Problem przemocy wobec dziecka w rodzinie	166
Wybrane koncepcje wyjaśniające rodzinną przemoc wobec dziecka	168
Przewidywanie przemocy rodzinnej	171
Możliwości zapobiegania stosowaniu przemocy wobec dziecka w rodzinie	174
6.4. Problem sieroctwa społecznego w rodzinie (dysfunkcyjnej)	176
Uwagi wstępne	176
Kontrowersje wobec pojęcia „dysfunkcja środowiska rodzinnego”	177
Dzieci „osierocone” w rodzinie (niektóre skutki)	181
6.5. Pomoc socjalna rodzinom dysfunkcyjnym	182
Podsumowanie	183
<i>Literatura</i>	185

Egzemplifikacje empiryczne

Rozdział VII. Formy aktywności zawodowej pracowników socjalnych w typowych środowiskach wychowawczych

7.1. Podstawy metodologiczne badań własnych	189
Cele, problematyka, hipotezy	189
Metody, techniki, narzędzia badań	190
Organizacja badań oraz ogólna charakterystyka terenu i badanych populacji	192
7.2. Realizacja funkcji i zadań socjalnych	194
Przykład MOPS w dużych miastach	194
Przykład GOPS	198
Realizacja zadań w świetle wyników badań sondażowych	200

7.3. Praca socjalna w świetle opinii klientów	203
Uwagi wstępne	203
Wrażenia z pierwszych kontaktów	204
Podopieczni o istocie pracy socjalnej	205
Ocena przydatności wybranych form pomocy	207
7.4. Motywy wyboru zawodu pracownika socjalnego	
oraz identyfikacja z nim	210
Uwagi wstępne	210
Uzasadnienia motywów wyboru zawodu	211
Identyfikacja z pełnioną rolą zawodową	216
Podsumowanie	218
<i>Literatura</i>	224
Rozdział VIII. Praca socjalno-wychowawcza pielęgniarek	
 w świetle opinii hospitalizowanych pacjentów	
 (na przykładzie szpitala w małym mieście)	226
8.1. Społeczno-pedagogiczna problematyka opieki	
pielęgniarskiej	226
W kierunku tradycji	226
Istota, cel oraz sens zawodu pielęgniarstwa	227
Wzory osobowe pielęgniarstwa	228
Elementarne funkcje oraz zadania roli zawodowej pielęgniarstwa	229
Praca pielęgniarek w świetle wybranych badań	232
8.2. Podstawy metodologiczne badań własnych	233
Przedmiot, problematyka, hipotezy, zmienne i wskaźniki	233
Metodyka przeprowadzonych badań	235
Charakterystyka objętej badaniami zbiorowości	235
8.3. Praca pielęgniarek w świetle wyników badań własnych	236
Zaufanie ze strony pacjentów	236
Ocena predyspozycji osobowych oraz umiejętności zawodowych	238
Wybrane opinie o postawach socjalno-wychowawczych	240
Wskaźniki oceny globalnej	246
Podsumowanie	249
<i>Literatura</i>	250
Zakończenie	251
Bibliografia	255

